

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ivlii Cæsarisi Scaligeri Epistolæ & Orationes

Scaliger, Julius Caesar

Lugduni Batavorum, 1600

Ivlii Cæsar Scaliger Ioanni Cortadæ S. XXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70455)

IULIVS CÆSAR SCALIGER

IOANNI CORTADÆ

S. XXVI.

QUOD plerosque veterum Sapientum
 sæpenumero fecisse memoriæ pro-
 ditum est, vt inter secundos prosperosque
 successus nonnihil turbæ euenire sibi exo-
 ptarent, id nequaquam videtur ratione ca-
 ruisse: tū ne elato nimis animo pellacissimi
 monstri Fortunæ mole corrueremus, tum
 quod ita iudicarent, eius vitæ, cuius tractus
 nullam habuisset offensionem, miserrimum
 exitum aliquando merito comparari: cuius
 sententiæ Homerum quoque auctorem ha-
 beremus, qui eo in cæli lumine, vnde ani-
 mas nostras ad decurrendum ætatis huius
 spatium dimitti putauit, duas constituit vr-
 nas, alteram bonis omnibus differtam, alte-
 ram malis. Igitur cui mortalium ex alterius
 modo copia viatici huius nostri sarcinam
 consuisse Iupiter diceretur, eum vero, ta-
 meti ab incommodis vacuam vitam age-
 ret, nihilo minus miserrimum esse. Quare
 vt de Polycrate Tyranno taceam, memini
 me de Philippo Rege legere: quum eodem
 die, diuersis licet auspiciis, tribus confe-
 ctis præliis totidem victoriarum compos fa-
 ctus

ctus

Etus esset, hunc in modum exclamasse: O
 Fors Fortuna, his felicitatibus hodierna
 die aliquid saltem admisce mali. Ego igitur,
 Cortada, cui tantum bonorum vna die
 Fortuna cumulasset. Spero equidem perpetua
 ac propria futura ea mihi, quorum felicissimum
 cursum nonnullius incommodi obiectu retardauit.
 Quid enim iucundius, quam in hac huius oppidi,
 in quod me Fata relegarunt, studiorum vastitate,
 doctissimi atque eloquentissimi cuiusque
 humanitate frui, ita ut etiam terrarum, quibus
 distrahimur, longinquitatem suauissimo
 litterarum commercio aut corrigamus, aut
 etiam temperemus? Quid beatius, quam
 humanissimorum memoria refici, amicitia
 augeri? quibus profecto thesauris nihil (mea
 quidem sententia) præstantius humano
 vquam generi contingere potuit. Quemadmodum
 enim mortalitas nostra generum
 successione propagata in perpetuitatem
 quandam æternitatis illius æmulam vindicatur:
 ita in amicitia quoque legibus natura
 comparatum est, ut ne morientes quidem
 deficiamus toti. Vnum enim quum
 fiat τὸ φιλεῖν & τὸ φιλεῖσθαι, altero manente,
 alterum vel Fatorum sublatum necessitate,
 haud penitus tamen tolli potest. Quid præ-
 terea

terea fælicius famæ nostræ diuinitate, cuius
 splendor in animis sapientum vbi consedit
 semel, nulla vnquam obliuione aboleri
 queat, nullius æui iniuriis obnoxia, ἀγήγορ,
 ἀειδαλῆς, ἀθανάτορ seipsam prorogat incorru-
 pta. Hæc igitur tria Fortunarum mearum
 condimenta elegantissimarum literarum
 tuarum initio quum degustassem, beatum
 me profecto existimaui, si pauxillum in-
 commodi modo surreperet animo meo, vt
 tibi verum equidem fatear, alacriori. Nul-
 lo enim merito meo quum de nostris mo-
 numentis tibi factam opinionem maiorem
 viderem, quam quantū in illis officii aut er-
 ga nomen meum, aut vestram expectatio-
 nem a me præstari potuerit, magnopere
 verebar, ne hoc efferrer ipso vt grauius po-
 stea ad casum daret. quia enim te liben-
 ter atque etiam studiose fecisse dicis, vt
 operam tuam in operibus meis poneret,
 vtque etiam doctissimis tuis literis publice
 id testatum relinquant, quum me sapientem
 nominas, quum eruditionem meam inul-
 tam dicis, variam prædicas, diuinam profi-
 teris, hæc ipsa gloriæ magnitudo gloriæ ip-
 sius mihi sane diluit iucunditatem. Qui
 vero etiam ad eruditissimorum vitorum
 Senatū deferres, vt de Epigrammatis sta-

H

tue

tuerent meis, iam hoc amplius animum
 meum conuellebat, quò in eipsum memo-
 ria repeterem, quis tandem qualisque
 essem, cuius de leuissimis studiis disceptan-
 do, seueriora sua studia interpellarent illi.
 Nam quod super Cymbio ita rogas, Cor-
 tada, vt etiam petas de me, quia tandem
 Gallica voce reddi posse putem, hoc vero
 attritas opes meas atq. etiam accisas osten-
 tabit. Nam vt me tanquam versuum illo-
 rum auctorem consulas, quo id ibi confi-
 lio vocabulum inferuerim, satis profecto di-
 cere habeam, quid rei idem significet item
 habeam; quid Gallice sonet non habeam.
 etenim & hoc prius quærendum fuerit, an
 Gallicam vocem spiret quamquam, quam
 hoc quod quærimus, quam præ se ferat, &
 quum ea scriberem: tametsi Gallis gentis
 olim nostræ auctoribus ac proavis non in-
 gratam rem facturum sperabam, tamen ni-
 hil minus tum in mentem venire mihi, quam
 a tam docto viro de ea re appellari posse.
 Sciebam cuiusmodi facie de Græcis monu-
 menti accepissem: qua id appellatione
 Gallica censeretur, neque tum aduerteram
 imprudens, neque nunc prudens audeam
 sine metu atque pudore peregrinus apud
 cives vestros profiteri. quid enim non
 me-

metuam docere, quod nondum didicerim?
 Quæ tametsi ita sunt, tamen videor eo iure,
 quod mihi attribuis, humanitatis uti posse,
 simul ut neq. tibi quidquam negem, quod
 ad amicitiaë institutum nostrum pertinere
 videatur, & vicissim pro hoc officio orem
 veniam dari mihi. Et ingratus sim si tibi hoc
 docenti nos nullam operam reponam. do-
 cet enim etiam, qui id de aliquo petit sibi
 dici, quod ille non animaduertat prius. Est
 profecto initium sapientiaë dubitare, &
 quarere, καὶ ὅσα τὰ ζητήματα οἴαντο ἐπιστά-
 ρηδα. Cymbium igitur poculi genus esse non
 ignoras, poculorum autem aut a materia,
 aut a forma, aut ab usu, aut ab opifice, aut a
 possessore, aut a regione profectas esse ap-
 pellationes: materiam autem ipsorum duo-
 bus modis declaratam esse, primo τὸ ἐκ τῆς
 φύσεως: idque non vna ratione, sed aut a na-
 tura, ut κέρας; aut ab arte, ut Cissybium ex
 hiedera; altero modo τὸ ἐκ τῆς ἰσχύος, id est,
 a facultate: ut fictilia. e luto enim audis
 quemadmodum fingi possint. A forma au-
 tem ut κύλιξ, quem calicem Latini voca-
 li mutata nominarunt. erat enim rotun-
 dum poculum κύλιξ. κύλιξ enim hoc signi-
 ficat. unde & κύκλῳ. Ab usu, ut peluis, gut-
 tum, capida, quæ a Numa in Sacris tantum

ad rem diuinam constituta fuerat: cuiusmodi etiam τὰ ἀνοιδεῖα. Quamquam autem super Amistide Thracia dubitarunt doctiores, tamen ab usu dictum qui putat, mecum sentit, quoniam ἀμυσὶ exhaurienda ficcandaque erant. Opifices autem multis ab se nomina indiderunt, inter quos Lycius Myronis filius Bæotius, a quo λυκιεργείε, Item Thericlea, propter possessores, ut Nestoris. A regione vero vulgatus est, quam ut quidquam de eo scribatur, Dodonæum, Samium, Corinthium, Campana supellex. Quare non est difficile, cuiusmodi Cymbium fuerit indagare, a forma enim nomen sibi comparasse manifestum est, propterea quod nauiculæ speciem præberet. cuiusmodi forma manet adhuc in Sacrorum usu, iis in vasis quibus thus seruiatur ad acerras, atque in illis æque, quibus reliquiae tolluntur a mensis Regiis. quod cum nomen ipsum declarat, tum vetera Græcorum figmenta: nomen enim ductum est nauigii a curuitate; quam rationem communem habuit etiam vndæ vocabulum Græcum, super qua quum feratur nauigium ipsum facile consecutum est appellationem: τὸ γὰρ κύμα ἔ τὸ κυμβίον. ἐκάτερον κυρτόν. τὸ δὲ τὸ γὰρ ἐπέϊνο, ὡς ἀπερὸς τὸ κύμα βαῖνον. A nauigiis enim

enim, & ab eorum partibus duxerunt nomina poculorum. quare etiam Carchesii & vox, & vocis usus inuentus est. Figmenta vero quibus argumentis nostræ fidei astipulentur, docent Stesichori versus aliquot lepidissimi, quibus intelligimus veteres putasse fabulatores, Solem occasum poculo nauigii vice, Vulcani manu facto, usum, quo sese per Oceani ambitum ad exortum conferret, posteræ dici operam instauraturus. Suidas autem (ut est diuersorum librorum e centonibus consutus liber) sibi ipse minus constat: quum enim *ὁ ἑρπυλῶν* *ἠδὲ* *ῥωμαίοις πλοῖον εἶναι* indicasset, paulo post idem esse tum *ὁ πικρῆς* tum *σενὸν* profiteretur, ut omittam ridiculum illud, quum Romanorum proprium dicit, quod a Grecis vna cum nomine dimanauit. Quum igitur poculi formam habeas huius, Cortada, si quid vocis vestratium ei velis accommodare, rem ipsam prius adipiscendam censeo tibi. Qui enim τὸ *χεῖμα* non habemus τὸ *ὄνομα* cui attribuamus? notæ enim rerum nomina sunt. Eiusmodi tamen poculi figuram atque habitum quum minus commodam maiores nostri animaduertissent, animique potius gratia comessatorum, qui nunquā expleri, notis semper affectionibus

H ; so-

118 IUL. CÆS. SCAL. EPI. XXVI
solicitari solent, quam cuiuspiam elegantio-
ris usus merito comparatum viderent, faci-
le adducti sunt, ut ei hanc anteferrent, qua
multo nunc in usu est, circularem. In qua
amissa pristina facie nominis vestigia adhuc,
quamquã corruptiuscula, existare suspicor,
nisi tibi non videtur. Siquidem Gobelet a
Cymbio, detracta litera tumidiore. nam in
κυβικωσ, quod ab iisdem *κύμβιοι* iisdem Græci
deduxissent, hoc ipsum factum haud sa-
ne magnopere abhorrere arbitraris. Quæ
si tibi probantur, Cortada, neque displicent
admodum cum aliis viris doctis, tum ne-
cessario tuo Perero, adeo nominis mei viro
studioso, profecto quos obices ex hac **
quos paratos ab ipsa Fortuna gratulabar mi-
hi, quibus felicitates illæ condirentur, iis
disiectis magnam sane lætitiæ meæ accessio-
nem factum spero. Ipsum Pererum, qui de
mea tam & benigne senserit, & magnifice
prædicarit lenitate, haud unquam profecto
falsum habiturum. Vale.

IULIUS